

Список використаних джерел

1. Міністерство освіти і науки України. Навчально-практичні центри [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України – URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnicna-osvita/reforma-profesijnoyi-osviti/derzhavno-privatne-partnerstvo-ta-dualna-osvita/derzhavno-privatne-partnerstvo/navchalno-praktichni-centri>

2. Наказ МОН України від 13.10.2022 № 908 Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 червня 2012 року № 694 «Про затвердження Положення про навчально-практичний центр закладу професійної (професійно-технічної) освіти» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-12#Text>

**Євеліна ЦАРЬОВА, директор
ДНЗ «Хмельницький центр
ПТО сфери послуг», кандидат
педагогічних наук**

**Ірина ДРОЗІЧ, методист
ДНЗ «Хмельницький центр
ПТО сфери послуг», кандидат
педагогічних наук**

**НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНІ ЦЕНТРИ ЯК ОСЕРЕДОК ЗДОБУТТЯ
ПРОФЕСІЙНИХ КВАЛІФІКАЦІЙ ДЛЯ РІЗНИХ ЦІЛЮВИХ ГРУП**

Сьогодні одним із викликів інноваційного суспільства є високі вимоги до підготовки кадрів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О), адже саме від їх професіоналізму залежить економічна стабільність кожного регіону, зокрема і держави в цілому. Важливим чинником відновлення національної економіки України є якість людського капіталу. Йдеться про поєднання якостей людей, задіяних в інноваційних процесах задля створення і виробництва новітньої продукції як джерела прибутків. У цьому контексті професійна освіта як капітал конкретної людини і суспільства слугує важливим теоретичним підґрунтям формування і розвитку професійних кваліфікацій, для різних цільових груп населення. Сучасна система професійної освіти має сприяти всебічному розвитку фахівців, навчальні програми ЗП(ПТ)О мають базуватися на впровадженні й освоєнні здобувачами освіти новітніх технологій та матеріалів.

Питання стратегічного розвитку системи підготовки кваліфікованих кадрів, довгострокової стратегії розвитку людських ресурсів в умовах становлення інноваційної економіки і формування цивілізованого ринку є найбільш складними в силу того, що успішність їх вирішення визначається синергетичною дією величезною кількістю чинників. Одним із вагомих факторів, що визначають конкурентоспроможність інноваційних систем, виступає висококваліфікована робоча сила. Тому на часі, особливо з огляду

на потребу інноваційного економічного розвитку області, постало створення навчально-практичних центрів з підготовки кваліфікованих робітників.

Навчально-практичні центри (далі – НПЦ) – це частина приміщень закладу професійної освіти з новим обладнанням та технікою. Там учні проводять практичні заняття, а дорослі – підвищують кваліфікацію або перенавчаються [1].

На базі ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» функціонує два навчально-практичні центри, зокрема: навчально-практичний центр сучасних швейних технологій та дизайну і навчально-практичний центр технологічних інновацій харчової промисловості та ресторанного господарства. Це інноваційний, практикоорієнтований, освітньо-професійний простір з реалізації завдань щодо практичної підготовки та цілісного розвитку здобувачів освіти, перепідготовки незайнятого населення, підвищення кваліфікації фахівців швейної галузі, харчової промисловості, ресторанного господарства, а також педагогічних працівників професійних освітніх закладів.

Професії швейного профілю, ресторанного господарства та харчової промисловості є постійно затребуваними на ринку праці, тому пріоритетними для розвитку економіки країни стають питання підготовки кваліфікованих робітників цих галузевих спрямувань.

Навчально-практичний центр сучасних швейних технологій та дизайну (далі – НПЦСШТД) з підготовки робітників за професіями «Швачка», «Кравець», «Закрійник» на базі ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» створено відповідно до наказу МОН України від 04.11.2016 № 1335. Метою діяльності НПЦСШТД є реалізація завдань, зокрема: вдосконалення професійно-практичної та професійно-теоретичної підготовки учнів; підвищення кваліфікації фахівців швейних підприємств; перепідготовка незайнятого населення; стажування та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників ЗП(ПТ)О.

НПЦСШТД активно та тісно співпрацює з такими підприємствами м. Хмельницького як ТОВ «Т-Стиль», ТОВ «Полларді Фешн Груп», ТОВ «БЕМБІ», ТМ «Анна Споса», ТМ «Ажур», ТМ «Альвіна» та інші, які стають активними соціальними партнерами. Роботодавці беруть участь у працевлаштуванні випускників, активно впливають на зміст всього освітнього процесу. Така співпраця отримує нові напрями розвитку, які втілюються у новостворених конкретних формах і механізмах соціального партнерства, пропозиціях соціальних партнерів щодо вдосконалення робочих навчальних планів, програм із професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, спрямованих на вивчення та оволодіння здобувачами освіти новітніх технологій. Проведення «круглих столів», семінарів дозволяє коригувати освітній процес з урахуванням вимог підприємств, а також розробляти інформаційно-методичний супровід для здійснення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації здобувачів освіти.

НПЦСШТД постійно здійснює професійну підготовку різних категорій фахівців. Протягом періоду діяльності НПЦСШТД проведено підвищення

кваліфікації за професією «Закрійник». Для здобувачів освіти навчального закладу проведено майстер-класи та семінари-практикуми з метою опанування новітніх виробничих технологій по виготовленню одягу, побудування конструкцій з використанням програмного забезпечення САПР Julivi.

Упродовж періоду з 2017 по 2021 рік працівниками центру з метою забезпечення належних умов для якісної підготовки конкурентоспроможних робітничих кадрів швейної галузі, здатних задовольнити вимоги сучасного ринку праці регіону, проводилось стажування та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників ЗПО. Майстри виробничого навчання та викладачі предметів професійної підготовки ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг» та інших ЗПО України пройшли стажування та підвищення кваліфікації; особи з числа незайнятого населення пройшли курсову підготовку і отримали сертифікати НПЦСШТД за компетенціями: «Конструювання, моделювання та виготовлення спідниць», «Конструювання, моделювання та виготовлення блузи жіночої», «Конструювання, моделювання та виготовлення жіночої сукні», «Конструювання, моделювання та виготовлення жіночої куртки» та «Конструювання, моделювання та виготовлення жіночого пальто»; «Конструювання, моделювання одягу в програмному забезпеченні САПР Julivi» тощо.

За програмою ООН та фінансової підтримки Європейського Союзу в межах проекту «Підтримка Євросоюзом сходу України – відновлення, зміцнення миру та урядування» з 4 жовтня по 9 жовтня 2021 року відбулося стажування педагогічних працівників Донецької, Луганської, Харківської та Запорізької областей за компетентністю «Сучасні виробничі технології та педагогічні інновації при підготовці кваліфікованих робітників легкої промисловості в ЗП(ПТ)О».

Під час проходження стажування педагоги опанували можливості використання інформаційно-ресурсного забезпечення при підготовці фахівців з професій легкої промисловості, вивчили сучасні виробничі технології. При проведенні практичних занять інженерно-педагогічні працівники використовували інноваційні засоби малої механізації та сучасне швейне обладнання.

Під час занять розкрито сучасні напрями використання мобільних технологій у швейній та модній індустрії: додатки спрямовані на пошук натхнення модними дизайнерами; додатки для підтримки процесів проєктування одягу; технології доповненої реальності в одязі та модній індустрії. Слухачі ознайомились з можливостями використання програми Wizer.my для проведення асинхронних занять при дистанційній формі навчання з учнями, розглянуто варіанти використання програмного забезпечення САПР «Julivi» в освітньому процесі для учнів, проведено практичні заняття щодо працювання в програмі «Дизайн» та «Конструктор» САПР «Julivi».

За освітньою програмою курсів підвищення кваліфікації для здобуття часткових кваліфікацій за програмою ООН з відновлення та збереження миру

з 15 по 26 жовтня 2022 року проводилися курси для тимчасово переміщених осіб з професії «Швачка» за програмою ООН. Була сформована група здобувачів освіти з вимушено переміщених осіб із здобуттям часткової професійної кваліфікації з професії «Швачка»: ШВЧК 2.1. Виконання найпростіших операцій з обробки окремих деталей. ШВЧК 2.2. Виконання найпростіших операцій з обробки зрізів, деталей, вузлів.

Актуальним питанням сьогодення є модернізація системи професійної (професійно-технічної) освіти, яка відіграє важливу роль у формуванні конкурентноспроможних робітничих кадрів, без яких сьогодні неможливо уявити сучасне високотехнологічне виробництво. У контексті вищезазначеного зрозумілим постає питання удосконалення роботи ЗП(ПТ)О, що дало можливість у 2021 році на базі ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» розпочати роботу над проектом зі створення Навчально-практичного центру технологічних інновацій харчової промисловості та ресторанного господарства (НПЦ ТІ ХП РГ). Центр постав інноваційним, практикоорієнтованим, науково-освітнім професійним простором з реалізації завдань щодо практичної підготовки та цілісного розвитку здобувачів освіти, перепідготовки незайнятого населення, підвищення кваліфікації робітників харчової промисловості та ресторанного господарства, а також педагогічних працівників професійних освітніх закладів Хмельницького регіону. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 305, за дорученням Департаменту освіти, науки, молоді та спорту Хмельницької обласної державної адміністрації від 11.10.2021 № 1432-41/2021 та за участю Головного управління Держпродспоживслужби у Хмельницькій області, Департаменту освіти та науки Хмельницької територіальної громади на базі ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг» було проведено цикл семінарів з 13 по 26 жовтня 2021 року для працівників шкіл та садочків Хмельниччини, на яких піднімалися питання, що стосуються формування інноваційного меню здорового харчування у закладах освіти. Семінари склалися з теоретичної та практичної частини. Під час семінару з теми «Нормативно-правові основи та технологічні засади формування інноваційного меню здорового харчування у закладах освіти» слухачі мали можливість отримати цінні знання про основні положення, принципи та програми передумов впровадження НАССР у харчоблоках навчальних закладів.

Спеціаліст з харчування Департаменту освіти та науки Хмельницької територіальної громади Ольга Гура поділилась досвідом розробки чотирирьох тижневого меню у закладах освіти відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 305 «Про затвердження норм харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку».

Учасники семінару мали можливість самостійно спробувати розробити тижневе меню для своїх навчальних закладів, отримати відповіді на запитання, розрахувати калорійність страв для різних вікових категорій учнів, розрахувати кількість відходів продуктів відповідно до пори року та

механічної обробки продуктів, також мали можливість створити самостійно технологічну картку для приготування страв.

Під час практичної частини семінару з теми: «CultFood: як змінити харчування у закладах освіти» учасники мали можливість побачити практичне виконання послідовності приготування страв меню закладів освіти. Майстри виробничого навчання ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг» розкрили деякі особливості приготування запропонованих страв, зокрема: ньокі, салат з моркви та запеченої груші, ліниві голубці, суп-пюре з сочевиці, рибні нагетси, птиця в імбирному соусі, морквяний пиріг, чай масала з молоком. Учасники семінару мали можливість продегустувати вищезазначені страви. Проведені семінари були насиченими та корисними. Цікаві зустрічі, спілкування, обговорення, здобуття нових знань – це вкрай важливо для забезпечення безпечного харчування здобувачів освіти.

На базі навчально-практичних центрів сучасних швейних технологій та дизайну і технологічних інновацій харчової промисловості та ресторанного господарства у межах діяльності агенції «Професіонал» здійснюється проведення спільних практичних занять для учнів шкіл міста, зокрема: виготовлення м'якої іграшки з використанням екоелементів; виготовлення ляльки-мотанки; випікання піци, круасанів, булочок, медових пряників; виготовлення та оформлення хлібобулочних виробів айсингом; оформлення хлібобулочних виробів прикрасами з мастики; оформлення хлібобулочних виробів прісним та здобним дріжджовим тістом; сервірування стола; різновиди складання серветок; правила етикету за столом; приготування коктейлів з різними смаками тощо.

Підсумовуючи вищевикладене, варто зазначити, що робота навчально-практичних центрів базується на співпраці та партнерстві із зовнішніми стейкхолдерами, формуванні та розвитку цілісної системи платформи новітніх методик професійного навчання, створення професійного майданчика для різноманітних ініціатив формального та неформального навчання.

Навчально-практичні центри вирішують проблему підготовки, перепідготовки незайнятого населення, підвищення кваліфікації робітників, а також педагогічних працівників професійних освітніх закладів з метою вивчення та відпрацювання новітніх технологій, набуття умінь та навичок роботи з сучасним обладнанням, інвентарем.

Діяльність навчально-практичних центрів спрямовується на гарантування якісних освітніх послуг цільовим аудиторіям, популяризацію робітничих професій у потенційних середовищах, пропаганду й підтримання іміджевих позицій закладу професійної освіти на різних заходах.

Список використаних джерел

1. Міністерство освіти і науки України. Навчально-практичні центри [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України – URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnicna-osvita/reforma-profesijnoyi-osviti/derzhavno-privatne-partnerstvo-ta-dualna-osvita/derzhavno-privatne-partnerstvo/navchalno-praktichni-centri>

2. Наказ МОН України від 13.10.2022 № 908 Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 червня 2012 року № 694 «Про затвердження Положення про навчально-практичний центр ЗП(ПТ)О» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-12#Text>

**Олена ЗАГІКА, директор
ВПУ №25 м. Хмельницького,
кандидат педагогічних наук**

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ВПУ №25 М. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Метою статті є аналіз вимог ринку праці до майбутнього кваліфікованого робітника, структури його професійної компетентності, обґрунтування необхідності оновлення змісту професійної підготовки у закладах професійної (професійно-технічної) освіти з метою забезпечення якісної професійної підготовки кваліфікованих робітничих кадрів, здатних до швидкої адаптації у змінних умовах професійної діяльності. Зроблено висновок, що в контексті євроінтеграційних економічних та соціальних процесів, має бути змінений підхід до організації педагогічної взаємодії, запропоновані сучасні умови набуття професійних знань та умінь, які будуть ґрунтуватися на вільному виборі способу діяльності, внутрішній мотивації, самоорганізації майбутніх кваліфікованих робітників.

Ключові слова: професійна компетентність, професійна компетентність кваліфікованого робітника, кваліфікований робітник, професійні навички, soft skills.

В умовах глобальних світових викликів, зростання потреб особистості, гуманізація та демократизація суспільних відносин, інтелектуалізація праці, швидка зміна техніки і технологій висунули на передній план проблему оновлення змісту професійної освіти. Саме ця галузь освіти створює умови для розвитку суспільства, як в економічному, так і в соціальному аспекті, допомагає подолати кризові ситуації в економіці, відновити інтелектуальний потенціал, підготувати робітничі кадри необхідного рівня кваліфікації, адаптувати людей до майбутньої діяльності в умовах ринкових перетворень у державі. Особливої актуальності набувають ці процеси з огляду на підвищення ролі професійної (професійно-технічної) освіти та фахівця робітничої кваліфікації, зокрема, в умовах повоєнної відбудови нашої країни, євроінтеграційних перспектив розвитку суспільства.

Основні положення концепції компетентнісного підходу до формування професійної компетентності фахівців відображено в працях учених: А. Вашенко (2018), І. Зязюна (2014), В. Кременя (2009), О. Локшиної (2014), В. Лугового (2014) та ін. Розвиток професійної освіти,